

22-1-2009

Brandpreventie en cultureel erfgoed

Volgens de wet, het Gebruiksbesluit, moet voor een museum waar meer dan 50 personen tegelijk aanwezig kunnen zijn een zgn. Gebruiksmelding doen.

De gemeentelijke overheid kan dan op advies van de brandweer aanvullende voorwaarden stellen m.b.t.:

- de bouwkundige of installatietechnische kwaliteit,
- het gebruik van het museum en
- de crisisorganisatie.
-

Deze aanvullende voorwaarden en de algemene brandveiligheidsvoorwaarden zullen *niet* als doel hebben de bescherming van cultureel (roerend) erfgoed. De brandweer stelt als eisen dat aanwezige personen veilig kunnen vluchten en een brand beheersbaar blijft.

In goed overleg tussen de brandweer en het museum kunnen wel effectieve maatregelen worden genomen.

Daarom wil ik enkele persoonlijke ervaringen met u delen.

Tocht door ons land van Amsterdam naar Enschede.

Middels 4 korte verhalen wil ik u vertellen wat de brandweer kan doen als het gaat om de bescherming van *ons* erfgoed.

We beginnen in Amsterdam het Rijksmuseum.

De Nachtwacht, een enorm schilderij, een topstuk, van enkele vierkante meters, wordt op een verdieping ten toon gesteld.

Wat te doen bij een hevige rookontwikkelingen, wetende dat bij temperatuur van meer dan 150 Celsius de olieverf vloeibaar wordt.

Hoe kun je dan het monumentale schilderij beschermen?

Architect Cuypers had vroeger iets mooi bedacht. Op de begane grond waar de nachtwacht werd getoond, was een gleuf zo groot als het schilderij.

Hier kon het bij brand veilig worden opgeborgen.

In Otterlo in het Kröller Müller museum zijn in de jaren tachtig twee roofovervallen gepleegd. Als maatregel zijn vervolgens in het museum grote met tralies uitgevoerde deuren aangebracht. Een uitstekende beveiligingsmaatregel. Maar.... Met een extra inspanning kan een dergelijke deur een goede brandscheiding worden. Daarmee kan een uitbreiding van brand en rook door het museum worden beperkt. Inmiddels is dat gebeurd.

In Doetinchem staat een belangrijk monument. Een kasteel met een unieke inrichting. Als brandweerman kwam ik daar om de hotelfunctie te inspecteren. Immers de brandweer is wettelijk verantwoordelijk voor het redden van mensen en het beheersbaar houden van branden!

Na de afspraken m.b.t. de veiligheid van de mensen kwam de bescherming van het culturele erfgoed aan de orde. In mijn ogen was alles waardevol: de

meubelen, schilderijen en kleden. Uit het gesprek bleek dat met name de in één vleugel aanwezige geschilderde behangsels uniek zijn. In overleg met rijksgebouwendienst zijn toen plannen opgesteld om indien mogelijk bij een brand of andere calamiteit deze beschilderde behangsel te redden.

Ten slotte komen we in Enschede. Het is 14 mei 2000 omstreeks 04.00 u ruim 12.00 u na de fatale vuurwerkexplosies. De binnen en buitengrenzen van het gebied zijn middels een noodbevel van de burgmeester vastgelegd. Het gebied is enkele vierkante kilometers groot. En het rijksmuseum Twente valt binnen de grenzen waar niemand zonder toestemming naar binnen mag. Ik zit als commandant rampterrein in de commando wagen van de politie. Een medewerker van het museum wil graag een gesprek. Het blijkt dat het museum zwaar is getroffen, stukken beton van de vuurwerkbunkers van meerdere kilo's zijn door het dak in tentoonstellingsruimten terechtgekomen. Delen van de collectie zijn beschadigd en met dreigend slecht weer, er is regen op komst, zal er een aanzienlijke waterschade in het museum en het depot ontstaan. Het verzoek is om een reddingsplan voor de collectie te mogen uitvoeren. In samenspraak met de hulpverleners werd dit mogelijk gemaakt.

De uitnodiging aan ons allen is dan ook om in overleg te treden en tot afspraken te komen wat wel en niet gedaan kan worden aan de bescherming van ons cultureel erfgoed.

Door te investeren in preventiemaatregelen, plannen en een organisatie kan ons erfgoed beter beschermd worden tegen branden, waterschade e.d.

Herman Meuleman